

Regionálne
združenie
obcí
Hornád

Abovský hlásnik

UŽ 12 STRÁN

štvrtročník mikroregiónu Hornád

3. ročník, číslo 2

júl 2008

Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Seňa, Skároš, Sokoľany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa

Dočítate sa:

Dni Mikroregiónu Hornád 🐾 **Čo má nové ŠČAMBA**
Predstavujeme štyri obce 🐾 **Z Polianky do Polianky**
V Myšľanskom múzeu

ŠČAMBA s vlastnou tvárou

Ako ŠČAMBA strávi leto?

• Aké sú vaše povolania?

Julián a Marek pracujú v železiarňach, Marián je policajt, Cyril hasič v U. S. Steel-e a Mišo je momentálne nezamestnaný.

• Čím je špeciálne vaše druhé CD?

Hudobne je pestršie, prepracovanejšie ako to prvé. Je tam viac štýlov, máme tam rock and roll, reggae, čača, charleston, valčík na želanie ako poďakovanie rodičom. Asi v siedmich pesničkách možno počuť živé bicie s Rastom Olejárom, ktorý nám pri tomto CD pomohol. Uvidíme, čo to urobí s poslušákmi, či sa im to bude páčiť.

• Váš hudobný vzor?

Pravdupovediac, vznikli sme na základe skupiny Drišľak, oni boli našim vzorom a postupne sme sa vycibrili. Na začiatku sme ich napodobňovali.

Julián RUŠČÁK so zelenými papučami a ozembuchom, Marek SEMAN a klávesové nástroje, Cyril RUŠČÁK s gitarou a harmonikou, Michal KADUK a husle a Marián BARTKO s tamburinou. To sú chlapi zo ŠČAMBY.

• Ale teraz už sa v niečom líšite...

Snažíme sa mať svoju tvár. Je ťažké sa osamostatniť, pretože ľudia stále povedia, že sme skoro takí ako Drišľak. Práve preto sme dali na CD aj kongá, živé bicie, trúbku, aby sme sa hudobne odlišili. Zmenili sme takisto kostýmy. Čakáme, aký bude ohlas.

• Aké bude vaše leto?

Leto máme dosť nabitú vystúpeniami v obciach po východnom Slovensku, ale začiatkom augusta máme určite dva týždne dovolenky s rodinami. A potom každý víkend až do zimy hráme a sme radi že nás volajú. Akurát tá rodina si to najviac odnáša, lebo nikdy nie sme doma. Ale už si zvykli.

pokračovanie na strane 3

A sme tu zaš: Julián Ruščák, Marek Seman, Cyril Ruščák, Michal Kaduk a Marián Bartko.

Počas krstu druhého CD nakrúcala nielen Markiza, ale aj skalní fanúšikovia.

Ako to vidí

Pri pohľade na dokonalosť prírody...

Keď som sa nedávno vracal zo Skárošsko – maďarskej hranice po krátkej pracovnej návšteve u našich partnerov, pomaly sa pred mnou otvárala krásna prírodná scenéria nášho regiónu. Úžasne pestrá kompozícia zelene, úrodných polí, jazier a našich sídel, ktoré zrazu boli ako na dlani, vo mne vyvolala myšlienku na chvíľu sa zastaviť a vychutnať si ten pocit dokonalosti prírody skôr, ako sa ponorím do ťažkostí každodenného života.

A naozaj, kde sa berú? Veď pri pohľade zhora sa zdá, že náš svet je dokonalý a nemá žiadne problémy. Musíme si každé ráno vyskočiť z postele a utekať niečo naháňať, ale tak to robia všetci, to je normálne. Musíme zabezpečiť to, i ono, vybaviť kopy vecí.... Je pravda, že často je to na úkor rodiny, našich detí, (ktoré zdá sa našu výchovu už za krátky čas ani nebudú potrebovať), mládeže, susedských vzťahov či obecných záujmov. Veci sa dnes hýbu ťažko a nie je čas na nejakú melanchóliu či na budovanie, zdá sa, neúžitých vzťahov. Ale nie práve to je náš najväčší problém? Nevieme nájsť čas na ranný úsmev pre svojich blízkych, na pekné slovo pre svojich susedov či na aktívnejšiu účasť na správe vecí verejných.

Pri porovnaní pohľadu na krásnu krajinu pred mnou a komplikované každodenné riešenie životných problémov mi neostáva nič iné, ako sa zaviazť, že sa o to aspoň budem pokúšať a aj svoj život budem približovať dokonalosti krajiny, v ktorej žijeme.

Počas dovolení budeme mať príležitosť spomaliť, oddýchnuť si a načerpať nové sily. Možno si nájdeme čas na zamyslenie, čo môžeme urobiť pre svojich blízkych, susedov či okolie.

Ak nie, viem, že po návrate domov mi pohľad na úpatie Slanských vrchov pomôže riešiť každodenné problémy s ľahkosťou a nadhľadom.

Ing. Ján Kokarda,
predseda Rady Regionálneho združenia obcí Hornád

• • • • • krátke správy

Okolie Hornádu krajšie

Oddychové miesto pri mŕtvom ramene Hornádu chce vytvoriť komisia životného prostredia pri obecnom zastupiteľstve Gyňova. Päťdesiat ľudí čistilo jazierko a „vonkajší oblúk“ mŕtveho ramena Hornádu, pracovalo tiež na zbere odpadkov pri jazierku „vo vnútri“ ramena a prístupovej cesty z Gyňova. Pridali sa rybári, poľovníci, vodohospodári, samospráva, školáci i tínedžeri. Začiatkom apríla tak nadviazali na sériu úspešných brigád.

Marek Šoltés

Podporili projekty v Kokšove - Bakši

Kokšov – Bakša sa chystá rekonštruovať detské ihrisko v priestoroch MŠ. Spoločné aktivity pripraví tiež s pomocou dobrovoľníkov, firiem a neziskového sektora. Chcú tak zvýšiť spolupatričnosť občanov k miestnej komunite. Projekt Radosť pre naše slniečko získal podporu v rámci grantového programu „Spoločne pre región“ U. S. Steel Košice a Karpatskej nadácie. Finančnú injekciu získal aj projekt Prírodná záhrada Pod gaštanmi. Cieľom je za participácie občanov v obci vytvoriť jedinečný park pre oddych, zábavu i poučenie pre deti aj dospelých, ktorý bude slúžiť aj ako zelená ochranná bariéra v nárazovej časti obce pred emisiami zo spalovne. V rámci programu „Zelené oázy“ ho zrealizujú s podporou Nadácie Ekopolis a spoločnosti Slovnafit.

red

O hlásniku na konferencii

Váš a náš časopis sme predstavili na dvojdnovej konferencii Prírodné bohatstvo a kultúrne dedičstvo Abova v závere júna v Košiciach. V snahe zvýšiť povedomie a záujem štátnej správy, samospráv, vzdelávacích, výskumných, agropotravinárskych, podnikateľských organizácií a obyvateľstva o ochranu a cieľavedomé využívanie prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva ju zorganizovala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre v zastúpení Inštitútu ochrany biodiverzity a biologickej bezpečnosti a Katedra genetiky a šľachtenia rastlín v spolupráci s mestom Košice. Hovorili sme o vzniku, rubrikách, témach i práci na Abovskom hlásniku, ktorý má ambíciu stať sa atraktívnym interaktívnym médiom posilňujúcim lokálny patriotizmus obyvateľov Mikroregiónu Hornád.

kš

Školáci Starému Hornádu

Zachráňme Starý Hornád je názov projektu, v ktorom dostali žiaci ZŠ v Trstenom možnosť chrániť prírodu v okolí svojej obce. Po dohode so správcom územia, ktorým je podnik Povodie Hornádu a Bodvy, získali povolenie vytvoriť si na tomto území svoju „školu v prírode“. V spolupráci s obecným úradom už vyčistili územie od čiernych skládok. Za dobrého počasia majú hodinu prírodovedy priamo pri Starom Hornáde. Viac informácií v budúcom čísle.

Rastislav Šelepý

Príchod eura prináša zmeny

Nahradenie slovenskej koruny od 1.1.2009 eurom prinesie množstvo zmien. Určenie konverzného kurzu koruny voči euru prináša zavedenie dvojitého zobrazovania cien tovarov a služieb vo všetkých obchodoch, inštitúciách a úradoch. O praktických dopadoch zmien diskutovali starostovia obcí Regionálneho združenia obcí Hornád na stretnutí s viceguvernérom Národnej banky Slovenska Ing. Viliamom Ostrožlíkom (vpravo). Odpovedal na mnohé otázky starostov týkajúce sa makroekonomickej oblasti i dosahu na praktický život našich obyvateľov, osobitne dôchodcov a podnikateľov. Prechod na európsku menu sa týka aj škôl a obecných úradov – tento rok je posledným, v ktorom platíme miestne dane a poplatky v korunách. Výklad a odpovede viceguvernéra NBS doplnil Ing. Marián Štofko (vľavo), riaditeľ Sociálnej poisťovne Košice.

Starostovia a účtovníčky sa školili

Prechodom na jednotnú európsku menu žijú už v tomto období aj obce v našom mikroregióne. Finančné operácie obcí sú uskutočňované v účtovných programoch, ktoré musia byť spolu s účtovníčkami na uvedený prechod dobre pripravené. V školiacom stredu spoločnosti Euroaltis v Námestove sa preto účtovníčky z deviatich obecných úradov používajúce informačný systém KORWIN a starostovia z Čane, Ždane, Trsteného pri Hornáde, Skároša, Kokšova - Bakše, Hanisky, Nižnej Myšle, Nižnej Hutky a Košickej Polianky školili na dvojdnovom odbornom seminári.

Mgr. Karol Dzugas

Tešili sa deti i rodičia

Haniska má nové ihriská

Deti, už môžete! Tak znel pokyn starostu po slávnostnom ceremonáli otvorenia ihriska 27. mája. S podporou U. S. Steel, obce a pomocou samotných obyvateľov Hanisky uzreli svetlo sveta dve nové ihriská na oboch koncoch Hanisky. Splňajú náročné kritériá bezpečnosti a vďaka tomu, že sú dve, deti nemusia prechádzať cez frekventovanú cestu.

Splnenie sna

Preliezky, hojdačky, šmykačky, volejbalové i basketbalové ihrisko. To všetko budú môcť deti využívať počas voľných chvíľ. Nielen ony ale i samotní dospelí sa ihrisk nevedeli dočkať.

„Dnešný deň vnímam ako slávnostný, ako splnenie sna pre ľudí i pre obec ako takú. Samotné vybudovanie nebolo také náročné, ale príprava projektu a zháňanie peňazí a aby všetko spĺňalo kritériá a normy,“ prezradil nám starosta Hanisky Ing. Miloš Barcal. Ihriská v Haniske vytvorili aj jej občania. „Mali sme veľa spoločných obecných brigád, či už so školou alebo jednotou dôchodcov, zapojili sa aj naši aktívni pracovníci. Myslím, že každá rodina v Haniske má na tom svoj podiel,“ pokračuje Ing. Barcal.

Radosť vyjadřili aj deti. Pred obecnou školou sa zišli školári i školáci, recitovali, tancovali, spievali po slovensky i po anglicky. Texty básničiek a pesničiek boli presne šité na slávnostný deň. „Keď sme ešte nemali toto ihrisko, chodili sme na veľké za školou. Ale toto je lepšie. Cez prázdniny sem budeme chodiť. Určite sa tešíme,“ prezradili Anna Knapíková s kamarátkami Miškou a Jankou. Potešenie neskrývali ani ro-

dičia. Marek Iglaj nám povedal: „Poznám veľa ľudí, ktorí sa zapojili do prác na ihrisku, bol tu aj bratranec, niektorí kamaráti. Ihrisko ponúka viac možností. Je to perfektné.“

Spoločnými silami

Na otvorení ihriska nechybal ani zástupca rodičov, občanov a zamestnancov U. S. Steelu v jednej osobe Slavomír Džubara. „Mám sedemročnú dcéru. Predtým bola doma alebo u kamarátky. Hoci mohla ísť na futbalové alebo asfaltové ihrisko, musel som ju vyháňať, aby išla von. Teraz ani nezbadám a už ju musím volať, kde je, aby si prišla napísať úlohy. Je to zaujímavé pre deti a nás rodičov to teší.“

Ihriská podporili železiarne, prispela i obec, celá úprava stála 300 000 Sk. „So susedmi máme veľmi dobré vzťahy, v rámci podpory stoja vždy ako prví v rade. Našou prioritou pri podpore športu je budovanie športovísk pre mládež, detské ihriská zvlášť. Dnes deti nemajú toľko priestoru, aby sa vedeli hrať a hlavne hrať sa bezpečne. Tieto ihriská sú stavané tak, aby sa tu deti mohli vyšantiť a aby sa nič nestalo. Tým pádom nemyslia na zlé veci, ale môžu tu skákať a hrať sa. Haniska si to určite zaslúži,“ vyslovil sa viceprezident pre ľudské zdroje U. S. Steel Ing. Martin Pitorák.

Cenná je aj práca samotných občanov. „V obci robíme dobrovoľnícke aktivity už od minulého roka, vyrezávali sme kriky okolo zdravotného strediska, upratovali sme, opravovali sa základy. Bol som dosť prekvapený, že ľudia prišli,“ prezradil jeden z dobrovoľníkov, Slavomír Džubara. Spolupráca medzi U. S. Steelom a Haniskou nebola prvá a v obci veria, že ani posledná. „Dali ste nám rybu a zasýtili ste nás, ale bo-

li by sme radi, keby ste nás naučili ryby chytať,“ poznamenal starosta Hanisky vo svojom príhovore. V obci budú reagovať na požiadavky detí a mládeže. Ak bude treba, doplnia ďalšie kolotoče, preliezky či lavičky. Ing. Barcal: „Verím, že sa ihrisko chytí a že v ňom starí rodičia, rodičia i ich ratolesti strávia príjemné letné chvíle.“

Text: Katarína Šimková
Foto: autorka

Deti sa dočkali, môžu sa hrať dosýtosť.

S vlastnou tvárou

dokončenie zo strany 1

• Čo radi robíte vo voľnom čase?

Chodievame do lesa, uvariť guláš, opieť slaninu, nájsť trochu pokoja. Marián obľubuje bowling, počítač. Športy už veľmi nepraktizujeme, lebo na to nie je čas. Tiež sa snažíme hudobne vzdelávať. Cez týždeň chodíme do práce a cez víkend hráme. Keď máme trochu voľna, venujeme ho rodine. Sem-tam sa stretneme aj s kamarátmi z blízkeho okolia.

• Máte zaujímavé zážitky z vystúpení na západnom Slovensku....

Veľa sme sa nasmiali, keď sme prekladali nárečie do slovenčiny. Hľadali sme slovíčka, no nevedeli sme, ako sa niektoré správne povedia. Hoci na východe človek viac rozumie, mali sme na-

priek tomu aj na Západe pekné ohlasy. Dávame si pozor, aby sme rozprávali pomalšie ako na východe, trochu viac poslovenčujeme.

• Čo by ste na leto zapriali čitateľom Abovského hlásnika?

Aby bolo pekné počasie. Aby na Abovských slávnostiach nepršalo, aby nám fandili. Pozdravujeme všetkých, ktorí to majú na starosti, lebo je to veľmi dobrá vec. Aj my doma to čítame. Človek si rozšíri obzor nielen o svojej dedine, ale aj o tom, čo sa deje v okolí.

Ďakujeme za rozhovor i za milé slová o Abovskom hlásniku.

Text: Katarína Šimková,
foto: autorka

Veselá kopa hudobníkov z Trsteného pri Hornáde

ŠČAMBA: A sme tu zaš

„Skupinu ŠČAMBA mám veľmi rád, hrá v nej veľa dobrých kamarátov. Sú super. Robia dobré meno Trstenému pri Hornáde, preto som na nich pyšný. Každá jedna je pesnička pekná, originálna a nechýba jej šmrnc,“ opísal svoj vzťah k skupine ŠČAMBA priaznivec **Jozef Lukáč**. Táto hudobno – zábavná – ľudová skupina, ako sa sami nazývajú, vznikla na prelome rokov 2000 – 2001. Trieska, ako by sa dal voľne preložiť názov kapely, predala zo svojho debutového CD Perši raz 3000 kusov. Začiatkom mája krstila v kultúrnom dome v Ždani už svoje druhé CD pod názvom A sme tu zaš. Fandí im mnoho východniarov a ich rad sa stále rozširuje. Ak si kliknete na webovú stránku skupiny, zistíte, že koncertný program je viac než bohatý. **Bartolomej Horňák** zo Ždane patrí tiež k skalným fanúšikom: „Skupinu charakterizuje zaujímavý repertoár. Dobre hrajú a zabávajú ľudí. Po-

znám aj ich prvé CD. Dost' často chodím aj na ich koncerty, keďže vystupujú v tomto regióne.“

Pozvaní hostia, mimochodom veľmi elegantne oblečení, čo je skvelou vizitkou diváckej úcty, si pochutnávali na dobrotách, tancovali, dobre sa zabávali, niektorí z nich si vystúpenie nakrúcali. Krstilo sa slivovicou a už po druhýkrát bol krstným otcom **Ander z Košíc**. A čo im želá? „Na švece je toľko vina a toľko palenky, že sa neda všec-ka vypic. Na švece je toľko krásnych žien a neda sa každá pomilovac. Ale treba še snažiť.“

ŠČAMBU prišli pozrieť mnohí známi. Medzi nimi aj **Mária Lukáčová** z Trsteného, ktorá priznala: „So ŠČAMBOU nás spája veľa. Písala som im texty aj predtým, aj teraz. Sú to aj moje deti.“ O jeden text na novom CD sa pričínal starosta Košickej Polianky **Karol Dzugas**. Madelinka komperova je práve z jeho pera. „Tušil som, že sa pesnička dostane na album, napriek tomu ma tým chlapci prekvapili a potešili,“ vyslovil sa autor textu štvrtý piesne na novom CD, pozvaný na krst.

Trstenčania sú na „svoju“ ŠČAMBU právom hrdí. **Rado Lukáč** sa vyslovil: „Členov skupiny ŠČAMBA poznám veľmi dobre ešte z čias pred vznikom kapely. Som hrdý na to, že reprezentujú náš kraj.“

A samozrejme scény z života, dobrá nálada a veselé pesničky. No ešte niečo. „Najviac sa mi páči, že pesničky sú vo východniarčine. Že sú v našom nárečí, hoci tomu málokto v ostatnej časti Slovenska rozumie, ale pre nás je to domáca,“ pochvalovala si **Mária Horňáková** zo Ždane.

Katarína Šimková, foto: autorka

Krstný otec Ander z Košíc si pral, aby mohol krstiť aj za 30 rokov.

Pri Tajvane sa tancovalo

Už druhýkrát oslávili koniec školského roka v Čani vo veľkom štýle. Pri jazere Tajvan sa stretli výchýrené skupiny ako Gladiátor, Peha, Nocadeň, Backwards, ale i Zdenka Predná. Ideál, ku ktorému sa organizátori chcú priblížiť, je dvojdnový festival.

Vyšná Myšľa vypsievala prvenstvo

Novinkou 38. ročníka prehliadky v speve ľudo-

vých piesní Dargovská ruža bola tohto roku kategória ľudový rozprávač, prvá skončila Helena Sokoliová zo Slančika. Náš mikroregión úspešne reprezentovala Marta Feketeová z Vyšnej Myšle, vyhrala v kategórii sólistky. Blahoželáme! V kategórii sólisti speváci sa najvyššie umiestnil Ján Vrábel zo Slanského Nového Mesta. Z víťazstva sa tešila aj ženská spevácka skupina Čerešeň z Nižnej Kamenice a Belanske parobci z Košickej Belej. V polovici apríla sa v Svinici predviedlo viac ako dvesto účinkujúcich z dvadsiatich obcí okresu Košice - okolie.

• • • • • anketa

Opýtali sme sa vás: Ako budete tráviť leto?

Valéria Hladká,
Haniska

Na dovolenku chodím na Slovensko. Na chalupu v Liptovskom Mikuláši sa stretávame s rodinou, kosíme trávičku, chodíme na huby, na turistiku.

Mária Petříková,
Valaliky

V lete plánujem pracovať v záhrade, okolo domu. Pôjdem na návštevu k dcére, prídu ma pozrieť vnúčatá.

Marta Grendelová,
Nižná Myšľa

Budem doma. Rada zjdem do lesa, tiež pracujem v záhrade, čítam literatúru. Určite sa však budem venovať aj návštevníkom múzea.

František Kmec,
Valaliky

Cez prázdniny využijeme, že je tu Geča a chatkárska oblasť. Máme kde stanovať. V okolí tiež zvyknú chytať ryby.

red

Na čo ste v mikroregióne pyšní

Trstenčania sú na ŠČAMBU hrdí. Zaujímalo by nás, na čo z Mikroregiónu Hornád ste pyšní vy. Máte obľúbené miesto, kam radi chodíte, kde trávite voľné chvíle? Napište nám o tom! Svoj článok môžete spojiť s fotografiami. Najlepší príspevok uverejníme a odmeníme najnovším CDčkom ŠČAMBY, ktoré na Vás čaká v redakcii Abovského hlásnika v mediálnej agentúre Communication House na Štefánikovej 6 (oproti Jakabovmu palácu) adresu nájdete na poslednej strane.

• • • • • kultúra

Geča – obec s veľkými plánmi

Geča – to je stará kultivovaná zem. Má za sebou kus histórie...

Osada tu s určitou existenciou už pred tatárskym vpádom v roku 1241. Kráľ Belo IV. z rodu Arpádovcov na žiadosť Jasovského prepošta Albrechta a jasovského konventu vydal roku 1255 takzvanú novozakladajúcu listinu prepošstva Jasov. Geču teda darovali jasovskému kláštoru už pred tatárskym vpádom. Dovtedy patrila k majetkom kráľovskej rodiny.

Pri obecnom úrade hniezdia bociany.

Futbal vládne

Dnes patrí Geča medzi väčšie obce Mikroregiónu Hornád. Stahujú sa sem aj Košičania, mnohí z nich si však nevedia zvyknúť na dedinský život. „Bývam tu asi pol roka. Páči sa mi tu, je to iné ako na sídlisku, môžem vyjsť na dvor. Možno mi tu troška chýba, že nie je veľmi priestor, kde sa dá poprechádzať. Ale to je asi tak

zvykom, že si ľudia vyjdú na dvor,“ vyjadrila sa **Silvia Müllerová**.

V obci sú pyšní na 35-ročné futbalové družstvo FK 73 Geča, ktoré minulý rok pod hlavičkou Slovenska vyhralo turnaj v rámci Dní Mikroregiónu. V spojitosti s výročím futbalového družstva sa uvažuje o turnaji medzi „starými pánmi“ a „mladými dámami“.

Civilizačné tlaky

V Geči by tiež radi založili vlastnú spevácku skupinu, plánujú výstavbu novej škôlky, nových by-

Kaštieľ s kostolom Narodenia Panny Márie.

Prvá písomná zmienka: 1255
Počet obyvateľov: 1 590
Starostka: Monika Bérešová
Web stránka: www.geca.sk

tových domov či osadenie ďalšej autobusovej zastávky. „Žije sa nám tu dobre, ale trápi nás spaľovňa. Vidím na ovocí, ako škodí. A kvôli nákladným autám máme cesty v katastrofálnom stave,“ postážoval sa **Michal P.** Starostka upozorňuje na Gečianske jazero, kam sa aj napriek zákazu ľudia chodia kúpať, čo žiaľ každý rok zvyčajne vyústí do tragédie. Zodpovednejší cestujú za osviežením do neďalekého Maďarska.

V obci sídli niekoľko firiem podnikajúcich prevažne v oblasti stavebníctva. Autorkou monografie o obci je Paulína Kocelková.

Text a foto: KŠ, web obce

Valaliky - dobré miesto na žitie

„Žije sa mi tu dobre, chodievam do klubu dôchodcov, varia nám. Môžeme sa tu poprechádzať,“ prezradila nám **Mária Petriková** (so starostom nie je príbuzná).

Obec vznikla zoskupením štyroch malých dedín Bernátovce, Buzice, Vsechsvätých a Košťany v roku 1961 pod piatym názvom - Valaliky. Keďže v čase ich vzniku bol prezidentom Antonín Novotný, uvažovalo sa aj o mene Novotné pri Košiciach. Každá zo spomínaných obcí mala administratívnu samostatnosť a školu, kostol však stál len vo Vsechsvätých. Meno Valaliky znamená slangový výraz pre štyri malé obce. Aj v súčasnosti majú obyvatelia v občianskom preukaze názov časti, v ktorej bývajú. Miestne časti ani inak nestrácajú svoju identitu. Ambíciou starostu je docieľiť, aby boli Valaličania pyšní na to, kde žijú. Podporuje to aj architektúra v obci – napríklad nápadité autobusové zastávky (na obrázku).

Ľudský potenciál

Valaliky podľa starostu cielene hľadajú vo svojich radoch šikovných ľudí a prezentujú ich na rôznych akciách. „Obec sa zveľaďuje, chystá sa nový park pre deti za kostolom, mala by sa tiež začať budovať kanali-

zácia. Veľa sa tu robí, obec rastie do krásy,“ vyslovila sa **Justína Palenčárová**. Vo Valalikoch žije veľa Košičanov, každý týždeň sa tam nastahuje priemerne jedna rodina. Ide väčšinou o strednú vrstvu, pracovníkov bánk či reklamných agentúr.

Geča sa odčlenila v roku 1980, napriek tomu to vzťahy medzi obcami nepoznačilo. Gečania navštevujú tunajšie zdravotné stredisko, základnú školu či Valalickú knižnicu, známu vďaka akciám pre deti. V knižnici funguje aj medziknižničná výpožičná služba, cez ktorú

Starostov dedo na obraze insitného maliara Štefana Hudyho.

si môžete požičať knihy priamo na mieste a nemusíte utekať do Košíc, k dispozícii je internet, multifunkčné zariadenie i viacero časopisov, ktoré si obyvatelia vyberali v anketе. Valaliky sa môžu pochváliť aj úspešnými obecnými novinami Valaličan.

Čriepky zo súčasnosti

Problémy v obci spôsobuje vandalizmus, najmä počas nočných hodín. „Máme tu mapky, značky. Akurát, že tu chodí toľko kamiónov. Žije sa tu super, až na vandalizmus, keď rozbíjajú zastávky,“ potvrdzuje študent **František Kmec**. V obci preto

Vo Valalikoch sa dbá na lokálnu patriotizmus – každá zastávka nesie názov príslušnej časti obce.

Prvá písomná zmienka: 1248
Počet obyvateľov: 3 970
Starosta: Ing. Štefan Petrik
Web stránka: www.valaliky.sk

plánujú tento rok zaviesť kamerový systém, uvažujú aj o zriadení obecnej polície. Asi 15% obyvateľov obce tvoria Rómovia, mnohí z nich pracujú, sú zamestnaní na aktívnych prácach. Sociálna pracovníčka Rómov motivuje k vzdelávaniu, aby sa vedeli zamestnať na trhu práce, pomáha im tiež so žiadosťami či písaním životopisu.

Valaliky by sme mohli označiť aj za liahňu insitného (ľudového) umenia. Veľmi známy bol maliar Štefan Hudy, ktorého diela kupoval aj bývalý prezident Rudolf Schuster. V obci tvorí aj kamenosochár a drevosochár Ladislav Staňo a jeho syn Ladislav Staňo mladší, ktorý pracuje s hlinou. Valaliky sú známe aj vďaka športu, miestne stolnotenisové hráčky hrajú extraligu. Obec má aj cyklochodníky. Na cestách platí štyridsiatka, zaviedli ju po dopravných nehodách.

Text a foto: red

Trstené pri Hornáde žije muzikou i divadlom

Trstené pri Hornáde (do roku 1948 Nádošť, po maďarsky Nádasd), pôvodne stará slovenská dedina Saka, patrila do 2. polovice 13. storočia ku kráľovskému hradu Abaujvár. Obec lemuje z jednej strany Slanské vrchy, z druhej tvorí prirodzenú hranicu rieka Hornád. Na svoje si teda prídu aj milovníci prírody a poľovníci či rybári. „Žije sa tu fajn, pokojne. Deti neunesú, môžu sa spokojne hrať,“ charakterizoval Trstené **Bernard Letko**. Azda najväčšiu reklamu robí Trstenému hudobno – zábavná skupina ŠČAMBA (viac na str. 1 a 3). V obci to žije spevom, hudbou i divadlom. Pôsobí tu mužská i ženská spevácka skupina, cirkevný zbor, dychová hudba Hornád, ktorá v septembri 2006 oslávila 60 rokov svojho založenia. Trstené sa môže pochváliť aj klasickým javiskovým divadlom, ktoré má práve naštudovanú hru Na manželskom fronte klud od pražského autora Petra Dubovského.

Cezhraničný život

Napriek tomu sa nájdú obyvatelia, ktorí by v obci privítali väčší ruch: „Ľudia nemajú prácu, asi dvadsať alebo tridsať mladých ľudí je v zahraničí. Bol som dva roky v Holandsku a vraciam sa naspäť,“

prezradil **Imrich Šándor**. Keď je v Trstenom odpust, na dva týždne prídu kolotoče. Hoci sa obec nachádza blízko maďarských hraníc a je tu aj neupravený priechod k našim južným susedom pre motorové vozidlá do 3,5 t, maďarsky hovoria len niektorí starší obyvatelia. Cez leto však ľudia radi chodia do maďarskej obce Kéked pozrieť si kaštieľ, vykupať sa v bazéne či zahrať si bowling. Trstené sa môže pochváliť rezbárom Ľubom Koliňovským. Veľmi významný je obecný gotický kostol.

Mladí „Starí páni“

V Trstenom to dýcha kultúrou. Dychová hudba Hornád sa teší obľube aj v okolitých obciach.

Práve prebieha rekonštrukcia šatní a výstavba sociálnych zariadení na futbalovom ihrisku, do ktorej obec investovala viac ako 3 mil. korún. Pri základnej škole sa plánuje viacúčelové ihrisko s umelým trávnikom. Futbalisti hrajú 1. triedu okresnej ligy, súťažia mužstvá žiakov, dorastencov, dospelých i „starých pánov“. Pravidelne sa tu organizujú rôzne turnaje, počas odpustu dokonca aj s medzinárodnou účasťou. Aktívny je aj Slovenský červený kríž, Slovenský zväz telesne postihnutých a Slovenský zväz zdravotne postihnutých. Obec plánuje vydať monografiu a Trstenčania sa môžu

Prvá písomná zmienka: 1215
Počet obyvateľov: 1 435
Starosta: František Bartko
Web stránka:
www.trsteneprihornade.sk

pochváliť aj vlastnou hymnou, ktorú sa učia deti v základnej škole.

Text: red

Foto: archív OcÚ Trstené pri Hornáde

Rekonštrukcia šatní a výstavba sociálnych zariadení na futbalovom ihrisku patrí medzi veľké investície v obci.

Gyňov - malá obec, kde sa nekradne

Gyňov patril v minulosti k Abovsko-turnianskej župe. Obyvateľstvo sa venovalo prevažne poľnohospodárstvu a remeslám. Doposiaľ nevyužitým potenciálom obce sú geotermálne pramene.

Do obce vedie jediná prístupová cesta z Čane. Na jar ju lemuje krásne vlčie maky. Cesty krásne nie sú, práve naopak. „Určite by som ich zlepšila. Už som si zničila niekoľko topánok, dokonca som aj spadla. Tiež sa mi nepáči, že kompostovisko je otvorené len v sobotu,“ vyjadrila sa **Emília Dudríková**. „Žijem tu dvadsaťpäť rokov a stále sa tu nič nerobí. Hlavnými problémami sú cesty, kanalizácia. Bolo by dobré prepojiť množstvo slepých ulíc, ktoré tu máme. Bývalo by tu viac ľudí, keby tu boli lepšie podmienky pre stavebníkov,“ prezradila **Emília Šubertová**.

Svitá na lepšie časy

Gyňov sa teda ako malá obec potýka s ťažkosťami. Napriek všeobecnému naladeniu obyvateľov sa vytvorila neformálna skupina mladých Maro Hornád. Mládežníci vzali

veci do vlastných rúk a napísali projekt na vytvorenie ohniska pri obecnom obchode. Čaká ich ešte vyriešiť ťažkosti s urbáriátom. Aktívni ľudia sa stretávajú aj pri brigádach pri mŕtvom ramene Hornádu, kde s pomocou poľovníkov, rybárov, poľovníkov i brigádnikov z okolitých obcí čistia okolie.

Napriek problémom je o pozemky a nehnuteľnosti v Gyňove veľký záujem. Výhodou tejto pokojnej a tichej obce je, že za 15 minút

sa autom dostanete do Košíc. Poľná cesta vedie z Gyňova do Sene, Belže a k Čanianskym jazerám. Obec má aj železničnú stanicu.

Navyše, Gyňov sa môže pochváliť dnes už dosť nezvyčajným javom – nekradne sa tu. Bicykle sa nezamýkajú. V južnej časti by mohla vzniknúť lukratívna štvrť. Za zmienku určite stojí aj blízke poľnohospodárske družstvo Agroor, ktoré vedie František Oravec z Hanisky. Pestuje najmä kukuricu a pomáha obci, ako len vie.

Pohľad na Gyňov.

Prvá písomná zmienka: 1255
Počet obyvateľov: 579
Starostka: Denisa Vargová
Web stránka: www.gynov.ocu.sk

Text: red

Foto: Marek Šoltés, kš

Pravidelné brigády pri Mŕtvom ramene Hornádu pomáhajú zveľadiť okolie.

AKÉ BOLI DNI NÁŠHO MIKROREGIÓNU?

Hviezdy

Dni Regionálneho združenia obcí Hornád sa vyznamenali. Prvýkrát prebehli v júni a keby sme ich mali zhodnotiť tak ako v škole, dostali by samé jednotky tak, ako všetci účinkujúci. Za originalitu, pestrosť, humor, spev, tanec i hru na nástrojoch, atmosféru, účasť divákov a ich spoluprácu s vystupujúcimi aj za počasie. Slnko sa na nás usmievalo až do nedeľného večera, úsmevy neskrývali ani diváci, medzi nimi hosťia Dr. Zdenko TREBUĽA, predseda Košického samosprávneho kraja, starosta obce Hollóháza Sándor KOLESZÁR, Dr. Ján SABADOŠ, prednosta Obvodného úradu Košice – okolie. Tešili sa z talentovaných detí z Čane, údiv vyvolával i mnohonásobne ocenený Gečan Jozef CEHLÁR, ktorý sa predviedol s ukážkami bojového umenia pri hudbe. Obdivovali sme i deti zo susednej Hollóházy, ktoré zanôtili po maďarsky ale aj po slovensky, napríklad Kapura, Kapura.

Mandelinka z Košickej Polianky reagovala na aktuálnu situáciu v obciach Mikroregiónu. Spievali muži i ženy, deti i dôchodcovia, ukázali sa i dychovky z Valalík i Trsteného. Dynamiku si program zachoval až do konca, keď šiesty ročník Dní Mikroregiónu, ako ich všetci poznáte, uzatvorila ŠČAMBA.

Text: Katarína Šimková
foto: Vladimír Mucha, autorka

Tento rok vystupovala prvýkrát aj skupina Axela, ukázala, aká je rómska kultúra. Pred pódium sa hneď objavil hlúčk fanúšikov, ktorí vystúpenie hrdo natáčali.

Ženám z rôznych prostredí sme rozumeli aj bez slov. Kontrasty, aké sa len tak nevidia vyvolávajú v publiku záchvaty zvonivého smiechu. Odvážne ženy sa predviedli aj ako herečky a mažoretky.

Po dvoch remízach strelili v druhom polčase posledného zápasu futbalisti z Čane tri góly a vyhrali Regionálny turnaj. Na druhom mieste skončili minuloroční víťazi z Geče, bronz patril Trstenému pri Hornáde. Ako najlepší hráč sa ukázal Vincent Gažík z Čane, najlepší v bránke bol Trstenčan Jozef Szabó.

V programe sa nezapreli ani šikovné deti z Čane pod vedením pani učiteľky Kristíny Lučkovej zo ZUŠ Valalíky.

zažiarili

Diváci fandili nielen svojim, ale všetkým účinkujúcim. Pastvou pre oči boli i krásne kroje či už z Čane, Valalík, Trsteného pri Hornáde či Skároša.

Aj keď som len malička, bude zo mňa speváčka! Povedalo si dievčatko pri skupine Valalíčan. Na pódium sa cítila ako ryba vo vode.

Naše obce približujú udalosti vojen

Pieta v Skároši stmeluje ľudí

„Vzala som aj deti, aby aj ony brali tento sviatok s vážnosťou. Nie je teraz v povedomí mládeže, preto je dobre, keď rodičia od mala ratolestiam vysvetľujú, čo sa stalo“, vyslovuje sa **Erika Karvanská** z Nižnej Myšle.

V Deň víťazstva nad fašizmom sa v Skároši udial ceremoniál kladenia vencov pri pomníku, kde je pochovaných 106 padlých hrdinov z 2. svetovej vojny. „Podujatie stmeluje ľudí. Keď sa tieto hrôzostrašné udalosti spred 63 rokov pripomínajú, vidieť, že ľudia majú k tomu pozitívny vzťah“, približuje nám význam podujatia starosta obce Skároš, **Štefan Elizeuš**.

Mládež kontra história

„Prišli sme sa pozrieť, čo sa bude diať“, zdôvodňuje účasť na pietnom akte **Michal Kaduk** z Trsteného pri Hornáde. **Jozef Gábriš** z Geče nám prezrádza: „Je mi ľúto, že som sa nezúčastnil piety na Dargove, lebo aj tam chodievame. Veľmi si vážim, keď sem ľudia prichádzajú a začínajú si uvedomovať, že výročie a udalosť, čo sa tu odohrala, niečo znamená. Mladých ľudí by sme mali o tom

viac oboznámiť, pretože žijú len dnešným moderným americkým životom.“ Zišli sa starostovia viacerých obcí Mikroregiónu Hornád, **Dr. Ján Sabadoš**, prednosta Obvodného úradu Košice - okolie, zvlášť vítanými hosťami boli generál major **Volkov** agenerál major **Kozlovskij** z Ukrajiny, starosta obce Hollóháza **Sándor Koleszár** a **Ondrej Varga** z Čane, účastník odboja. Podujatie obohatila aj Dychová hudba z Trsteného pri Hornáde pod vedením **Ľudovíta Ruščáka**. Čo podnikajú samotné obce z Mikroregiónu Hornád, aby mladým ľuďom priblížili udalosti vojen? „Pri pomníku v strede obce šiestim našim občanom padlým vo svetových vojnách si pravidelne si pri ňom pripomíname rôzne akcie, aj dnes (8. mája - pozn. red) sú tam kvety. Udalosti vojen si dávame do povedomia aj na oslave prvej písomnej zmienky obce. Naša obec bola tiež ocenená medailou Zväzu protifašistických bojovníkov“, informuje nás starosta obce Kokšov - Bakša, **Cyrl Hudák**.

Obyčajný pamätník

Skároš oslobodili 16.12.1944 ako prvú obec v Košickom kraji. Na ten-

to deň spomína aj účastník odboja, **Ondrej Varga** z Čane takto: „Dostal som sa vtedy z maďarskej armády na štátárium. Znamená to, že keď vás chytia, zastrelia vás. Podobne, ako povešali ľudí v Košiciach a napísali, že sú zbehovia. Bol som v tretej brigáde Svobodovej armády, v štvrtom delostreleckom pluku ako spojár, telefonista. Dostal som sa až do Prahy na defilé, 17. mája pred prezidentom Benešom, maršalom Konevom. Spomínam si aj na ovácie, keď sme šli v Prahe okolo Pražskej brány. Pripomína mi to situáciu, keď vítali Krista v Jeruzaleme a hádzali mu kvety a o týždeň ukrižovali. Aj na nás sa zabudlo. Teraz som obyčajný občan.“ Osemdesiatštyriročný Ondrej Varga je držiteľom viacerých ocenení, patrí mu vyznamenanie od maršala Koneva, 1. stupeň Radu M.R. Štefánika, či ocenenia od bývalých ruských prezidentov Borisa Jelcina či Vladimira Putina. „Najviac si cením vyznamenanie od maršala Žuka, lebo ten mal rozhodujúcu rolu v boji proti fašizmu“, prezradil nám. Ondreja Vargu poznajú aj žiaci v čanianskej škole. „Sme radi, že ho máme. Chodí na všetky oslavy. Každý rok pripomína mladým ľuďom, čo vojna znamenala a čo všetko museli prežiť. Na základe jeho podnetu sme asi pred desiatimi rokmi postavili na cintoríne dva obelisky, kde sú mená padlých prvej a druhej svetovej vojny, ale aj tých, ktorí padli doma počas postupu fronty. Je tam aj pamiatka na 160 židovských občanov, ktorých odvliekli. Kvôli problému s menami sme uviedli len počet občanov, ktorí sa nevrátili v slovenčine a tiež

Účastník odboja Ondrej Varga z Čane vyjadril radosť nad tým, že sa na vojnové udalosti nezabúda.

v hebrejčine. Keď sme pamätník odhaľovali, navštívili nás z Izraela aj vnuci odvlečených“, prezrádza nám predseda Regionálneho združenia obcí Košice - okolie a starosta obce Čaňa **Michal Rečka**.

Medzinárodná organizácia veteránov druhej svetovej vojny udelila prostredníctvom dvoch ukrajinských generálmajorov ocenenia spomínanému pánovi Vargovi, **Marte Múrovej**, predsedníčke Zväzu protifašistických bojovníkov v Čani a pánovi Elizeušovi ocenenie. „Som nesmierne potešený a prekvapený, som bývalý dôstojník, bol som 28 rokov na vojne, som podplukovník vojenského letectva, o to viac si to vážim“, reagoval starosta Skároša Š. Elizeuš.

Na druhý deň v obci zapálil starosta vatru a mladí ľudia sa mohli dosýta zabaviť na diskotéke. Aj také atrakcie prilákajú mladých k histórii.

Text: Katarína Šimková
Foto: autorka

Pomník ukryli v pivnici.

Svetlo uvidel v roku 1995

K pamätníku padlým vo svetových vojnách v Ždani sa viaže zaujímavá príhoda.

Viac nám približuje predseda Regionálneho združenia obcí Hornád a starosta obce Ždaňa, Ing. Ján Kokarda: „Keď nastúpil režim, prikázali pamätník s menami všetkých padlých občanov vo vojnách odstrániť, ale obyvatelia ho ukryli v pivnici. V roku 1995 sme ho vybrali, dali sme ho zrenovovať a postavili ho na cintorín. Teraz sa tam každoročne 8. mája priväzuje kytica na znak úcty a vďaky našim padlým občanom.“ **red**

Kladenie vencov patrí v Skároši, ale i v celom Mikroregióne Hornád medzi významné udalosti. Na zábere starosta obce Štefan Elizeuš (vľavo), ktorý nesie veniec s Helenou Elizeušovou medzi ďalšími hosťami.

Život v regióne si Vás získa

Určite ste si všimli reklamu so sloganom: „Život v regióne si vás získa“. Spustila záujem o tému. Veľa ľudí sa starostov pýta na princípy fungovania eurofondov. Odpovedá Ing. Ján KOKARDA.

O prístupe Leadera

• Eurofondy pomáhajú podporiť vidiek. V čom spočíva spojenie princípu Leader s Mikroregiónom Hornád?

V spolupráci s ďalšími v okrese Košice - okolie máme spracovanú Stratégiu rozvoja regiónu, a tak vďaka predvídateľnému postoju starostov našich obcí sme prakticky pripravení sa o tieto zdroje, poskytované prostredníctvom fondov EÚ uchádzať. Či už ako región alebo jednotlivé obce, občania či inštitúcie a podnikatelia. V rámci Združenia obcí Košice - okolie máme vytvorenú miestnu akčnú skupinu – MAS, oficiálne registrovanú na Ministerstve vnútra SR. Považujem za chválhodné, že podľa oficiálnych informácií zverejnených na internetových stránkach slovenských regiónov, je takých regiónov len niekoľko a šanca uspieť je vysoká.

• Aké sú princípy prístupu Leader?

Vyzdvihujem partnerstvo viacerých inštitúcií z rôznych sektorov - územná samospráva, podnikateľský sektor, štátna správa a tretí sektor, pričom verejný sektor je zastúpený

maximálne 50 % účasťou v rozhodujúcich orgánoch. Ďalším dôležitým princípom je aj spoločné rozhodovanie o budúcnosti rozvoja územia, prevzatie zodpovednosti zaň či koncentrácia zdrojov do rozvojových priorít a ich vzájomná koordinácia s externým prostredím. Inovatívne využitie všetkých miestnych zdrojov pre tvorbu pridanej hodnoty v území či tvorba pracovných príležitostí a zvyšovanie príjmov pre vidiecke obyvateľstvo a tiež rozvoj občianskej spoločnosti na miestnej úrovni sú ďalšie princípy.

• Spomínali ste miestnu akčnú skupinu MAS. O čo vlastne ide?

MAS je viacsektorové partnerstvo všetkých aktérov – zodpovedných inštitúcií, jednotlivcov, ktorým záleží na rozvoji vlastného územia. Podľa noriem EÚ má ísť o skupinu, ktorá sa skladá z predstaviteľov samosprávy, pričom nesmie ich zastúpenie v rozhodovacom orgáne prevyšovať 50%, patria tam tiež miestni podnikatelia, predstavitelia občianskeho života, napríklad spoločenských, záujmových organizácií či miestnych občianskych zdru-

žení. Táto skupina sa musí pretvoriť v partnerstvo, ktoré sa dohodne na rozvojových prioritách. Tie vyúsťia do spracovania stratégie rozvoja územia.

• Aké sú rámcové podmienky pre Leadrovské územie?

Musí mať od päť do 150 tisíc obyvateľov, hustota obyvateľstva nesmie byť vyššia ako 120 obyvateľov na km². Územia majú byť celistvé s katastrálnym prepojením a do územia nesmie spadať mesto s viac ako 20 tisíc obyvateľmi.

• Hovorili sme o podmienkach a princípoch. Aký význam má však prístup Leader pre vidiek?

V prvom rade je to efektívnejšie využívanie verejných finančných zdrojov, ktoré sú zacielené na potreby daného územia. Verejné zdroje sa tak využívajú účinne, tvorí sa pridaná hodnota, zamestnanosť, príjmy na vidieku sa zvyšujú. Na základe fungovania miestnych viacsektorových partnerstiev a ich spoločného rozhodovania o rozmiestnení finančných zdrojov v území sa miestne a verejné zdroje využívajú transparentne a cielené.

Bližšie informácie:

www.regionhornad.sk
www.okoliekosic.sk

kš

Voda nad zlato

V súvislosti s peniazmi z Európskej únie sa v našich obciach skloňujú najmä slová vodovod či kanalizácia. Na aktuálny stav a vyhliadky obcí v tomto smere sa opýtali riaditeľa Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. (VVS), Ing. Stanislava HREHU.

• Ešte pred Veľkou nocou sa v niektorých obciach podpísavali zmluvy o budúcej zmluve o napojení s VVS ohľadne projektov vybudovania vodovodov a kanalizácií. Ako by ste zhodnotili záujem občanov v týchto obciach?

Tam, kde sa občania chcú napojiť na verejný vodovod, sa to odzrkadľovalo aj v podpísaní zmlúv. Napríklad Košická Polianka má pri 921 obyvateľoch podpísaných 111 zmlúv, vo Vyšnej Hutke (367 obyv.) je podpísaných 71 zmlúv, čo je z celkového počtu obyvateľov približne polovica.

• Ktoré obce by v súčasnej situácii prichádzali do úvahy na realizáciu projektov a v akom časovom horizonte? Od čoho okrem záujmu občanov to ešte závisí?

Do projektu „Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie v regióne Hornád – Slanec“ sú pre výstavbu vodovodu z Mikroregiónu Hornád zahrnuté Košická Polianka, Vyšná Hutka, Nižná Hutka, Valaliky, Geča a Čaňa. Počíta sa aj s prepojením vodovodu pre Ždaňu a Trstené pri Hornáde. Po ukončení projektovania a prípravných prác a po získaní stavebných povolení by v závere roka 2009 mohlo byť všetko pripravené na podanie grantu. Výstavbu odhadujeme na roky 2010 – 2014. Ale všetko je to zatiaľ len odhad. Ministerstvo životného prostredia zatiaľ nevydalo výzvy na podávanie žiadostí, a teda nie sú známe ani podmienky.

• Aké ďalšie kroky by teraz mali obce urobiť?

Mali by byť nápomocné pri obhliadkach staveniska, pri návšteve projektanta, pri vyhľadávaní vhodných trás budúcich vodovodov a kanalizácií a tiež pri vyhľadávaní vhodných lokalít na umiestnenie vodojemov, aby sa čo najviac eliminovali konflikty s vlastníckymi nehnuteľnosťami.

• Ako pokračuje spolupráca s Valalikmi a Gečou, v ktorých sa pripravuje projekt kanalizácie?

Spolupráca je štandardná. Zo strany starostov cítiť zvýšený záujem pomôcť pri príprave projektu či pri podpísaní zmlúv o budúcom pripojení.

PR agentúra VVS, a.s.,
sprac. red

V Trstenom pri Hornáde žije držiteľ diamantovej Jánskeho plakety

Červený kríž oslavoval

V rámci 40. výročia Miestnej organizácie v Trstenom pri Hornáde mohli obyvatelia darovať krv priamo v obci. Prišlo vyše sto darcov, muži aj ženy z rôznych odborov, dokonca aj niektorí členovia obľúbenej skupiny ŠČAMBA. Za čas fungovania Červeného kríža túto životne dôležitú tekutinu darovalo už viac ako 200 ľudí, pričom v Trstenom majú 32 držiteľov striebornej, desať držiteľov zlatej a jedného držiteľa diamantovej Jánskeho plakety, pán Františka Mizáka. Oslavy v posledný májový víkend boli spojené s kultúrnym programom, vystúpila Dargovská ruža, mužská spevácka skupina, deti, zahrala i dychovka.

red

Foto: Jolana Szabóová – jediná držiteľka zlatej Jánskeho plakety z Trsteného

Na fotografii vyše 80-ročný Imrich Lukáč s dvoma nevestami riaditeľkou materskej školy Máriou Lukáčovou, riaditeľkou jedálne Máriou Lukáčovou a neteťou Jolou Šmajdovou.

V Nižnej Myšli sa cestuje v čase

Nižná Myšľa sa dostala do povedomia školákov a vôbec obyvateľstva Slovenska obrázkom hlineného vozíka – hračky v učebniciach. Je práve v Myšľan-
skom múzeu. Zriadili ho v roku 1998, aby sa tu uchovali okolité archeologické artefakty z doby bronzovej a tiež z doby rímskej. Múzeum v budove premonštrátskeho kláštora, susedí s materskou školou. Skladá sa z etnografickej, archeologickej a cirkevnej časti. Vykopávky robia v Nižnej Myšli od roku 1977, v medziodbóh boli nálezy uložené v Košiciach a inde. Blíži sa letná sezóna a tá je na cestovanie ako stvorená. Či už to bude prstom na mape, po zahraničí, Slovensku alebo v Mikroregióne Hornád, v čase môžete cestovať práve v Nižnej Myšli.

Nás i vás po múzeu sprevádza Marta GRENDELOVÁ.

• **Povedzte nám niečo o slávnom detskom vozíku, ktorý poznáme z učebníc dejepisu.**

Originál je uložený v depozite košického múzea. Kópiu môžu návštevníci vidieť len u nás.

• **V múzeu vraj máte aj funkčnú hasičskú striekačku...**

V etnografickej časti sa nachádzajú predmety, ktoré priniesli obyvatelia pri vzniku múzea. Žehličky, kolovrátky,

lovať pekné veci. Do hrobov remeselníkov dávali veci, s ktorými pracovali. Tak sa našla v hrobe kovovejára odlievacia forma s bronzovou ihlicou – s ňou sa zapínali plášte. V detských hroboch sa našli vozíčky – hlinené s drevenými kolieskami.

• **Čo ľudí u vás najviac zaujíma?**

Deti hlavne etnografické múzeum, je im bližšie a sú tam veci, o ktorých rozprávajú: „Aha, aj my to máme u babky.“ Starší prídu najmä kvôli vykopávkam. Čez letné obdobie väčšinou chodia maličké skupinky z Bratislavy, z Trnavy, z Banskej Bystrice. Prečítajú si o nás niekde na internete, sú zvedaví, tak sa prídu pozrieť. Veľmi sa im tu páči, každý je nadšený, aké vzácne veci tu sú.

• **A čo zahraniční turisti?**

Chodia aj takí. Z Talianska, Francúzska, aj z Ameriky, z Veľkej Británie, z celej Európy. Radi sa vracajú aj ľudia, ktorí

Starodávny vozík

dia pravidelne obe, aj na jar a v jeseni.

• **Kolko návštevníkov zvykne prísť za leto?**

V roku 2007 tu bolo 1 013 návštevníkov.

Máme doma 3 700-ročný chlieb

Hračka síce nezapadá do obdobia, z ktorého je kolovrátko, ale keďže ich darovali obyvatelia Nižnej Myšle spolu, v múzeu si ju ponechali. Na zábere sprievodkyňa Marta Grendelová.

kosná, hrebeň na česanie ľanu, snovadlica, korýtka, mažiar či nádobu na plnenie klobások, bežné veci v domácnosti. Najhodnotnejším kusom je však hasičská striekačka, ktorú opravili a funguje.

• **Hlavným bodom, ktorý pritiahne návštevníkov do múzea sú však určite archeologické vykopávky...**

Pochádzajú z doby bronzovej, z obdobia 1700 – 1400 rokov pred našim letopočtom. Našla sa odkrytá osada v lokalite Varhegy – Hradný vrch. Žili tam remeselníci a poľnohospodári, v tom čase sa začalo spracovanie farebných kovov. Našlo sa aj pohrebisko, máme tu veci vybrané z hrobov aj zo zásobníkových a odpadových jám. Títo ľudia ešte nepoznali hrncársky kruh a napriek tomu vedeli vlastnými rukami vymode-

• **Vinič vraj predkovia pestovali potajme...**

Našli sa aj obojstranné hroby, odkiaľ je aj chlieb starý 3 700 rokov, vyrobili ho z obilja a prímiesi hliny. Keď sa robil v Myšli plynovod, objavili vinársky nôž z rímskych čias. Dokazuje, že napriek tomu, že sa vinič pestovať nesmel, pestoval sa.

• **Kolko hrobov vlastne v Nižnej Myšli archeológovia odhalili?**

Okolo osemsto, odhaduje sa, že ešte dve sto treba preskúmať. Počas letných mesiacov prebiehajú archeologické vykopávky. V minulosti tam chodili brigádnic, ale teraz už nie sú finančné prostriedky. Môžu sa však dobrovoľne zapojiť študenti zo škôl, ktoré sú zamerané na históriu. Majú prax a popritom sa čosi aj naučia.

tu vyrastali a už tu nežijú. Poznajú túto budovu, pretože chodili vedľa do základnej školy. Jeden sedemdesiatročný pán spomínal, ako utieral knihy vo farskej knižnici, ktorá bola hore. Druhý si pamätal na to, ako jeho teta varila v kuchyni a zo školy domov sa tu vždy zastavil.

• **Chodia aj ľudia z Mikroregiónu Hornád?**

Áno, navštevujú nás z Čane, z Hutky, z Gyňova. Základné školy zo Ždane cho-

níkov, premenlivo sa počet pohybuje okolo 1200.

• **Ako sa vám páči vaša práca?**

Sprevádzam od roku 2006. Je to zaujímavé kvôli exponátom a kvôli ľuďom. Nie som profesionálny sprievodca, som učiteľka v materskej škole. Práve preto, že pracujem, treba sa dohodnúť dopredu, kedy návštevníci prídu, aby som si vedela vymeniť zmenu.

Katarína Šimková, foto: autorka, archív OcÚ Nižná Myšľa

Súťažná otázka

Čo je snovadlica?

Správne odpovede čakáme v redakcii. Adresu nájdete v tiráži na poslednej strane. Najrýchlejšieho čaká v múzeu rodinná vstupenka.

Všimli sme si

Vďaka knihe v Braillovom písme si o múzeu môžu prečítať aj nevidiaci. Zostavil ju Dr. Ladislav Olexa a Slávka Dórová z Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska. V cirkevnej časti múzea si môžete pozrieť aj staré fotografie z Nižnej Myšle.

Hlinené nádoby našli v zásobníkových jamách.

Kontakt na Martu Grendelovú: 055/698 01 27, 0903 483 750
Múzeum sa nachádza v budove spolu s materskou školou, vyjdete hore ku kostolu a neďaleko vo dvore nájdete Myšľanské múzeum.
Vstupné pre deti, študentov a dôchodcov: 15 Sk, pre dospelých: 30 Sk.

Výnimočná akcia dvoch z jedenástich slovenských Polianok

Štvrtstoročnica takmer medzinárodne

„Prechod je symbolický, viaže sa k tomuto kraju, k udalostiam, ktoré sa tu stali. Splňa úlohu pre pripomenutie si udalostí a spojenie s prechádzkou krajinou, veľmi pekné. Pochádzame spod Beskyd, Valašských chotárov, kopce sú nám blízke,“ prezrádza nám **Vladislav Brňovjak** z organizácie Valašský rozvoj. Na Slovensko jazdí pravidelne, prvýkrát bol na prechode pred tromi rokmi. Už celé štvrtstoročie sa turisti schádzajú, aby na jar prešli Slanskými vrchmi v nepárnych rokoch z Dargovského priesmyku do Sečovskej Polianky v okrese Vranov nad Topľou a v párných rokoch do Košickej Polianky na opačnej strane pohoria.

„Na prvom ročníku som mala štrnásť rokov a viem, že trasa bola dlhá a únavná. Išli sme peši z Košickej Polianky na Dargov a z Dargova do Sečovskej Polianky. Teraz trasa meria menej ako polovicu. Guláš sme jedli na Dargove. Tento pochod je pre mňa druhý v poradi, pozvanie na 25. ročník som neodmietla,“ rozpráva účastníčka prvého prechodu Z Polianky do Polianky **Viera Hochvartová**, vtedy deviatačka Viera Janočková z Košickej Polianky.

Starosta Košickej Polianky Mgr. Karol Dzugas sa v Dargovskom priesmyku zvitava so starostom priateľenej Sečovskej Polianky Ing. Františkom Kantom.

Pochod inak

Všetko na tomto svete sa mení. Pionierske šatky vystriedali šiltovky a nohavice so sedom pár centimetrov nad kolenami. Niekedy stačil mladým ľuďom prostý spev vtákov v lese, teraz si pri vychádzke niektorí museli pomôcť aj rapom z mobi-

lu. Nakoniec sa však dali presvedčiť a počúvali les.

Sprvoti sme vykračovali po lesnej asfaltovej ceste, miestami sa trasa stala zaujímavejšou. Hrebeňovú turistickú značku dopĺňali červené stužky. Ukazovali smer trasy v miestach, kde sa cesty rozvetkovali do početných dolín a veru často boli riadnym spretrením túry. Po strmom kopci na miestach bývalého Loveckého zámku medzi konármi, pod listami schované kamene. Kto zdoláva prekážky, stáva sa silnejším. A silnejúca môže byť aj chuť na guláš, ktorý ako tradičnú odmenu navarili v kultúrnom dome v Košickej Polianke. Cieľom pre peších však bola obec Ďurkov, kde už čakali oddychnutí šoféri autobusov z obidvoch Polianok. Blízkosť civilizácie naznačovali, žiaľ, aj divoké skládky. Prví turisti sa občerstvili v „hornej krčme“ pivom. Muži argumentovali, že práve tento nápoj obsahuje najviac vitamínov. Nuž, ako sa vraví, dôvod sa vždy nájde.

Živé spomienky

Z Dargovského priesmyku cez Maliniak, Okružly vrch, popri bývalom Loveckom zámku na Čerepník a do spomínaného Ďurkova. Sedemnástikilometrový prechod zvládli deti, mladí ľudia i dôchodcovia. Vymieňali si spomienky, mladší si krátili chvíľky oddychu rôznymi hrami.

„Neviem, či už na budúci rok, ale určite si trasu zopakujem. Páči sa mi príroda, aj nádherné obdobie na túru,“ pochvaľuje si **Dana Štefanková** z Košíc.

V kultúrnom dome v Košickej Polianke malo mnoho z nich šťastie v turistikej tombole. Špecialitou oslavy narodenín bol na rozdiel od červených klincov kytice, ktorú položili pri pomníku padlých v Dargovskom priesmyku, klince zlatý v podobe veľkoplošného premietnutia diapozitívov z prvého ročníka z roku 1984. Veru rozdielne mohlo byť vnímanie osemročného **Mateja Rendoša**, najmladšieho účastníka prechodu, a pohľad pána **Ladislava Tótha** s rokom narodenia 1932, ktorý Z Polianky do Polianky šliapal v skupinke seniorov prvý raz. Retrospektíva vyvolávala na tvárach mladších účastníkov úsmev. Starší si naopak s nostalgiou pripomenuli, aké to boli časy pred štvrtstoročím. Ozvučené diapozitívy vyvolali v účastníkoch prvého pochodu milé spomienky. „A teraz sa chcem po-

zrieť, aká som bola pekná a mladá. Lebo teraz som už len pekná,“ podotkla počas premietania účastníčka prvého ročníka, **Viera Hochvartová**. Turisti si mohli pozrieť výstavku fotografií z predchádzajúcich roční-

získali manželia **Ondřej a Marie Korvasovci** zo Studénky na Morave.

Dvadsaťpäť rokov je dlhý čas, ľudia sa menia. **Magdaléna Ničová** opisuje pochod z 23.6.1984 takto: „Bolo toho veľa, niečo cez tridsať

Prechod Z Polianky do Polianky má priaznivcov aj na Valašsku na Morave.

kov a dozvedieť sa mnoho zaujímavostí z histórie pochodu aj z tematicky zameranej nástenky.

Medzi turistov, ktorí si trasu prešli prvýkrát, patril aj dôchodca **Vojtech Čordáš**. „Prídem aj nabudúce. Predtým mi to nevychádzalo, stále bola nejaká práca. Išlo sa mi výborne. Netreba sa ponáhľať, treba si pozrieť aj prírodu.“

Francúz v Polianke

Milá atmosféra panovala na podujatí až do neskorého poobedia. Prechod Z Polianky do Polianky mal opäť úspech. Počas štvrtstoročia sa stalo iba štyrikrát, aby sa na ňom zúčastnilo menej ako sto turistov. Od roku 2006, kedy si túto časť Slanských vrchov odšliapal aj Francúz, udeľuje sa cena „Najvzdialenejší účastník“. Tentoraz ju

kilometrov. Teraz som tu tretíkrát. Som spokojná, stretla som viacero známych. Akciu pripravili veľmi dobre.“

Vedúci prechodu a náš celodňový sprievodca **Mgr. Karol Dzugas**: „Na Slovensku je jedenásť obcí s názvom Polianka, desať v bývalom Východoslovenskom kraji. Najživšie kontakty máme so Sečovskou Poliankou. Som rád, že sa na akcii môžu ľudia stretnúť, porozprávať a precítiť krásu našej prírody Slanských vrchov. Toto pohorie naše obce nerozdeľuje, ale naopak – spája. Privítal by som však, keby si podujatie obľúbilo viac obyvateľov Košickej Polianky.“

Na budúci rok sa pôjde z Dargovského priesmyku do Sečovskej Polianky.

Katarína Šimková, foto: autorka

Les ako stvorený na prechádzku.

• • • vtipné príhody z mikroregiónu

Vo Valalikoch prišiel ku staršej pani na návštevu lekár.

- Joj, pán doktor, ako dobre, že ste prišli. Ako na zavolanie!

- A čo, vari ste chorá, babka?

- Ale nie, pokazilo sa mi rádio a nemá mi ho kto opraviť.

Dialóg starostky Gyňova pred domom s návštevníčkou obce:

- Toho psa sebe uvaž...

- Teta, ale to je pes z plastu.

- Tu byva starostka?

- Áno.

- Ta mi ju zavolaj.

- To som ja, teta...

Zapojte sa do dvoch súťaží

Vyhodnotenie krížovky:

Milí čitatelia, tajnička z minulej krížovky znela: Vlákno ŽIAROVKY dosahuje až 2500 stupňov Celzia, ako správne odpovedali štyria z vás. Cenu však získajú len tí najrýchlejší, tentoraz to boli **Lukáš Jánošík** z Gyňova a **Dana Horvathová** z Košickej Polianky. Srdečne blahozeláme a posielame knihy z dielne Imricha Jesenského. Zapojte sa do dvoch súťaží o atraktívne ceny, viď str. 3 ŠČAMBA a str. 9.

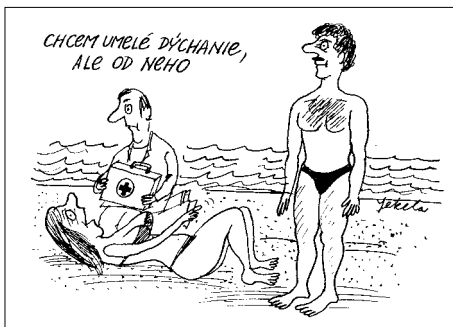
Letný kalendár akcií v Mikroregióne Hornád

júl

- Valaliky - Pohár starostu obce
- Vyšná Myšľa - cyklotúra na Izru
- Nižná Myšľa

- prázdninové odpoľudnie pre deti školského veku /beseda o ochrane prírody spojená s prechádzkou do lesa/
- prázdninové odpoľudnie pre deti predškolského veku/rozprávkové s témou dôležitosti vzduchu, vody, pôdy pre život/
- odpustová slávnosť pri Koscelku
- športové aktivity so súťažným zameraním

- júl, august - Haniska - športové turnaje - futbal, basketbal, volejbal, diskotéka
- 11.7. - Trstené pri Hornáde - Uličkový turnaj futbalové turnaje družstiev zostavených z jednotlivých ulíc
- 12.7. - Košická Polianka - zájazd dôchodcov na termálne kúpalisko
- 12.7./18.7. - Kokšov - Bakša - Putovný pohár starostu obce
- 13.7. - Nižná Hutka - futbalový turnaj na miestnom ihrisku
- 17.-19.7. - Košická Polianka - letný turistický tábor
- 18.7. - Trstené pri Hornáde - obecné majstrovstvá - futbalové turnaje
- 19.7. - Trstené pri Hornáde - obecné majstrovstvá v minifutbale

august

- Vyšná Myšľa - potulky Slanskými vrchmi
- Sokoľany - športový deň
- Nižná Myšľa

- celodenný výlet pre deti z obce spojený s opekačkou
- súťaž v literárnej tvorbe „Zážitky z letných prázdnin“
- súťaž vo výtvarnej tvorbe „Krása našej dediny“ /práce budú predmetom výstavy v budove OCÚ/
- pešia túra do Skároša k pamätníku padlých

- 2.8. - Gyňov - Dni obce
- 9.8. - Košická Polianka - cyklotúra KP - Nižná Myšľa
- 16. a 23.8. - Divadelné leto v Trstenom pri Hornáde
- 29. - 31.8. - Valaliky - 760. výročie obce
- 30.8. - prechod Slanským pohorím

- august - september - Sokoľany - zájazd pre dôchodcov

september

- 15.9. - Haniska - odpustové slávnosti
- Valaliky - nedeľné odpoľudnie s dychovou hudbou Valaličanka
- Nižná Myšľa
 - seniorský futbalový zápas o pohár starostu obce
 - tematický večer spojený s besedou s autorom knihy: Osada a pohrebiska z doby bronzovej pánom PhDr. Ladislavom Olexom
 - slávnostná akadémia k 64. výročiu SNP a položeniu vencov pri pamätníku obetiam 1. a 2. svetovej vojny v našej obci

Karikatúry – pre Vás kreslí Andrej Sekela z Nižnej Myšle

Sála v Kultúrnom dome v Haniske je priestraná s kapacitou cca 150 až 200 ľudí. Pre svadby, jubileá, ale aj kary je sála ako stvorená. Ponúkame aj salónik s kapacitou cca 50 ľudí, ktorý je vhodný na oslavy v kruhu rodiny, priateľov alebo kolegov.

Cenník prenájmu sály	
Haniščania/svadba	4 000,- Sk
Ostatní/svadba	5 000,- Sk
Kar	500,- Sk
Jubileum	1 500,- Sk
Akcia s výberom vstupného	3 500,- Sk
Akcia bez výberu vstupného	2 000,- Sk
Cenník prenájmu salónika	
Jubileum/kar	1 000,- Sk
Priplatok vo vykurovacom období je 10 %.	
Zapožičiavame aj obrusy 1ks - 25,- Sk	

Viac info na Obec Haniska, Haniska 248, 044 57 Haniska
tel. číslo: 6930 125, mobil: 0918 372 903, fax: 6930 104
sekretariat@haniska-ke.sk

Obec Ždaňa ponúka možnosť prenájmu sály kultúrneho domu, ktorá je vhodná na usporadúvanie svadiel, plesov a ďalších rodinných stretnutí. Sála má kapacitu 180 ľudí. Klimatizované priestory.

Cena za prenájom sály za účelom svadby je 7 500,- Sk.
Svadobné menu (na jednu osobu) je od 576 do 604,- Sk.
Cena za prenájom sály za účelom rodinnej oslavy je 4000,- Sk.
Slávnostné menu (na jednu osobu) je od 370 do 420,- Sk.
Cena za prenájom sály na komerčné účely (predajné, obchodné, ...) je 600,- Sk/hod. alebo 3.500,- Sk na deň., na kultúrne podujatia je 1500,- Sk.
V cenách je zahrnutý personál a služby spojené s organizovaním akcií.
* ceny neplatia pre občanov Ždane.

Cenník inzercie pre štvrťročník Abovský hlásnik

Štvrťročník vydávaný Regionálnym združením obcí Hornád

Formáty plošnej inzercie, strana má veľkosť A4

	čierno - biela	farebná
1/1 strana	10 000 Sk	15 000 Sk
1/2 strana	5 000 Sk	7 500 Sk
1/3 strana	3 700 Sk	5 000 Sk
1/4 strana	2 500 Sk	3 700 Sk
1/8 strana	1 500 Sk	2 500 Sk

Riadková inzercia

Nekomerčný riadkový inzerát len pre občanov	1,50 Sk/znak
---	--------------

Uvedené ceny platia pri dodaní hotového grafického návrhu.
Ak grafický návrh pripravuje redakcia, účtuje sa 600 Sk/hod. bez DPH.

Zľavy za opakovanie plošnej inzercie

2x	20 %
3x	25 %
4x	30 %

Podmienky

Za nábor a platbu inzercie zodpovedá Regionálne združenie obcí Hornád
Mgr. Karol Dzugas, starosta obce Košická Polianka
055/685 43 53, kosickapolianka@stonline.sk, 0911 754 014.

Kde nájdete redakciu Abovského hlásnika?

Vždy sa potešíme, keď nám čitatelia napíšu do redakcie. Niektorí z vás sú takí aktívni, že nám priamo prinášajú svoje články a fotografie. Ak by ste aj vy mali príspevky, ktoré by ste radi uverejnili v Abovskom hlásniku, radi vás privítame v našej redakcii, v Public Relations agentúre Communication House v centre Košíc, blízko Jakabovho paláca. Nájdete nás na Štefánikovej 6, na druhom poschodí od 8.00 do 16.30, ak nie sme v teréne. Inak je k dispozícii naša poštová schránka na prízemí pri schodoch.

Com Partner

Magio digitálna televízia

4G internet

Zmluvu vybavíte
rýchlo a jednoducho už aj v Čani.

Osloboditeľov 59

... Čaňa ...

Tel. č.: 055/6220905
Mobil: 0907 963 987

**Abovský
hlásnik**

štvrťročník
mikroregiónu Hornád

Vydáva: Regionálne združenie obcí Hornád, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Štefánikova 6, 040 01, Košice, **fax - tel/fax:** 055/ 623 00 70, 0905 812 883, **e-mail:** office@communicationhouse.sk, **vedúca redaktorka:** Dr. Katarína Eva Čániová, 0905 812 883, **redaktori:** Mgr. Katarína Šimková, 0911 192 830, Mgr. Anton Oberhauser, 0911 291 255, **redakčná rada:** Mgr. Karol Dzugas, Ing. Štefan Petrik, Ing. Miloš Barcal, František Bartko, Denisa Vargová, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, www.regionhornad.sk, **tel.:** 055/699 90 18, vychádza ako štvrťročník pod registračným číslom RP 398/2008, **sadzba:** JIRI, **tlač:** Grafika, a.s., Tr. KVP 1, 040 11, Košice, tel: 055/645 12 53